

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. lapkričio 26 d.
(OR. en)

12549/21

LIMITE

CORLX 500
CFSP/PESC 890
CODUN 45
COARM 178
COEST 233

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: TARYBOS SPRENDIMAS, kuriuo remiama visapusiška programa dėl pastangų užkirsti kelią neteisėtai prekybai šaulių ir lengvaisiais ginklais (ŠLG) bei įprastiniais šaudmenimis (ĮŠ) Pietryčių Europoje ir kovoti su ja rėmimo

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2021/...

... m. ... d.

**kuriuo remiama visapusiška programa dėl pastangų užkirsti kelią
neteisėtai prekybai šaulių ir lengvaisiais ginklais (ŠLG) bei įprastiniais šaudmenimis (IŠ)
Pietryčių Europoje ir kovoti su ja rėmimo**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2018 m. lapkričio 19 d. Taryba priėmė ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, šaulių ir lengvaisiais ginklais (ŠLG) ir jų šaudmenimis strategiją „Saugoti ginklus – ginti piliečius“ (toliau – ES ŠLG strategija);
- (2) daugiau kaip tris dešimtmečius Pietryčių Europos valstybės susiduria su didele rizika ir iššūkiais, susijusiais su neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei įprastinių šaudmenų destabilizuojančiu kaupimu ir nekontroliuojamu plitimu per jų sienas ir visoje jų teritorijoje. Ta rizika turi platesnių neigiamų pasekmių visai Europai ir už jos ribų. ES ŠLG strategijoje nustatyta, kad nors pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga, ypač Pietryčių Europoje, tačiau ŠLG ir šaudmenų kaupimosi mastas, netinkamos saugojimo sąlygos, plačiai paplitęs neteisėtas laikymas ir įgyvendinimo spragos toliau riboja šaunamųjų ginklų ir ŠLG kontrolės pastangų veiksmingumą tam tikrose Vakarų Balkanų dalyse;

- (3) regioniniu lygmeniu pagal ES ŠLG strategiją Sąjunga ir jos valstybės narės įpareigojamos padėti stiprinti teisėsaugos pajėgumus siekiant identifikuoti, suardyti ir uždrausti neteisėtos prekybos tinklus ir neleisti, kad šaunamieji ginklai per neteisėtą rinką pasiektų teroristus ir nusikaltėlius, *inter alia*, blokuojant neteisėtą ginklų finansavimą bei gabenimą ir stiprinant pasienio policijos, muitinės ir uostų valdymo įstaigų vaidmenį kovojant su neteisėtais ginklų srautais, gabenamais jūrų transportu. Sąjunga ir jos valstybės narės yra įsipareigojusios padėti kitoms šalims gerinti valstybės atsargų valdymą ir saugumą stiprinant nacionalines teisės aktų ir administracines sistemas ir stiprinant institucijas, kurios reguliuoja teisėtą ŠLG bei šaudmenų tiekimą ir atsargų valdymą, susijusius su gynybos bei saugumo pajėgomis;
- (4) laikydamosi ES ŠLG strategijos Sąjunga stiprins dialogą ir bendradarbiavimą su regioninėmis organizacijomis, dirbančiomis ŠLG kontrolės srityje, derindama savo veiklą su regioninėmis strategijomis ir veiksmų planais;
- (5) 2000 m. valstybės, dalyvaujančios Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje (ESBO) veikloje dalyvaujančios valstybės priėmė ESBO dokumentą dėl ŠLG¹, kuriuo jos įsipareigojo kovoti su neteisėta prekyba ŠLG visais jos aspektais. Tame dokumente taip pat pabrėžiamas destabilizuojantis poveikis, kurį nacionaliniam, regioniniam ir tarptautiniam saugumui gali sukelti perteklinis ŠLG kaupimas ir prastas jų atsargų valdymas bei prastas saugumo užtikrinimas;

¹ FSC.DOC/1/00/Rev.1

- (6) be to, 2003 m. ESBO veikloje dalyvaujančios valstybės priėmė ESBO dokumentą dėl įprastinių šaudmenų atsargų (IŠA)¹, kuriuo pripažinta įprastinių šaudmenų perteklinio kaupimo rizika saugumui ir saugai. Siekdamas sumažinti tą riziką, jos nusprendė nustatyti praktinę procedūrą, skirtą teikti pagalbą siekiant sunaikinti įprastinių šaudmenų perteklių ir (arba) atnaujinti atsargų valdymo ir saugumo užtikrinimo tvarką;
- (7) ESBO dokumentuose dėl ŠLG ir IŠA naikinimas nurodomas kaip prioritetinis ŠLG ir įprastinių šaudmenų pertekliaus šalinimo metodas;
- (8) šiuo Tarybos sprendimu remiamame projekte atsižvelgiama į kitas regionines iniciatyvas, visų pirma Vakarų Balkanų veiksmų gaires², pagal Jungtinių Tautų vystymosi programą (JTVP) / Pietryčių ir Rytų Europos ŠLG kontrolės tarpininkavimo mechanizmą (SEESAC) vykdomą veiklą ir atitinkamą Europos Komisijos veiklą Pietryčių Europoje, susijusią su ginklų kontrole ir neteisėta prekyba ginklais.

¹ FSC.DOC/1/03/Rev.1

² 2018 m. liepos 10 d. Londone įvykusiame Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime priimtos „Regioninės veiksmų gairės dėl ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose klausimų tvaraus sprendimo iki 2024 m.“.

Projektas bus vykdomas užtikrinant koordinavimą su Sąjungos susijusia parama jurisdikcijoms Pietryčių Europoje (Tarybos sprendimai (BUSP) 2018/101¹ ir (BUSP) 2017/915²), regioniniu bendradarbiavimu su Vakarų Balkanais ŠLG kontrolės srityje, įgyvendinamu pagal JT vystymosi programą / SEESAC (Tarybos sprendimai (BUSP) 2019/2111³, (BUSP) 2018/1788⁴ ir (BUSP) 2016/2356⁵), taip pat ES ir Pietryčių Europos teisėsaugos bendradarbiavimu neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais srityje, padedant Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktoratui, Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūrai (Europolas) ir naudojantis Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalyke platforma („EMPACT“);

¹ 2018 m. sausio 22 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2018/101 dėl veiksmingos ginklų eksporto kontrolės skatinimo (OL L 17, 2018 1 23, p. 40).

² 2017 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2017/915 dėl Sąjungos informavimo veiklos remiant Sutarties dėl prekybos ginklais įgyvendinimą (OL L 139, 2017 5 30, p. 38).

³ 2019 m. gruodžio 9 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/2111 dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje, kuria mažinama neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų grėsmė (OL L 318, 2019 12 10, p. 147).

⁴ 2018 m. lapkričio 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2018/1788, kuriuo remiamas Pietryčių Europos ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmas (SEESAC) siekiant įgyvendinti Regioninių veiksmų gaires dėl kovos su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose (OL L 293, 2018 11 20, p. 11).

⁵ 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2016/2356 dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 348, 2016 12 21, p. 60).

- (9) Sąjunga anksčiau rėmė ESBO veiklą Tarybos sprendimu 2012/662/BUSP¹, kuriuo remiama neteisėtos prekybos ŠLG bei perteklinio jų kaupimo pavojaus ESBO regione mažinimo veikla. 2017 m. rugpjūčio 4 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2017/1424, kuriuo remiama ESBO veikla, kad būtų sumažintas neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais bei įprastiniais šaudmenimis ir pernelyg didelio jų susikaupimo pavojus Šiaurės Makedonijoje ir Gruzijoje². 2019 m. gruodžio 2 d. Taryba priėmė sprendimą (BUSP) 2019/2009³ dėl Ukrainos pastangų kovoti su neteisėta prekyba ginklais, šaudmenimis ir sprogmenimis rėmimo bendradarbiaujant su ESBO;
- (10) 2018 m. birželio 30 d. trečiojoje Jungtinių Tautų konferencijoje, skirtoje JT veiksmų programos dėl kovos su neteisėtais šaulių ir lengvaisiais ginklais įgyvendinimo pažangai peržiūrėti, buvo priimtas baigiamasis dokumentas, kuriame valstybės atnaujino savo įsipareigojimą užkirsti kelią šaulių ir lengvųjų ginklų nukreipimui ir kovoti su juo. Valstybės dar kartą patvirtino savo norą vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą ir stiprinti regioninį bendradarbiavimą užtikrinant geresnę veiklos koordinavimą, konsultavimąsi, keitimąsi informacija ir operatyvinį bendradarbiavimą, įtraukiant atitinkamas regionines ir subregionines organizacijas, taip pat teisėsaugos, sienų kontrolės ir eksporto bei importo licencijas išduodančias institucijas;

¹ 2012 m. spalio 25 d. Tarybos sprendimas 2012/662/BUSP, kuriuo remiama neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais bei perteklinio jų kaupimo pavojaus Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) regione mažinimo veikla (OL L 297, 2012 10 26, p. 29).

² OL L 204, 2017 8 5, p. 82.

³ Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/2009 dėl Ukrainos pastangų kovoti su neteisėta prekyba ginklais, šaudmenimis ir sprogmenimis rėmimo bendradarbiaujant su ESBO (OL L 312, 2019 12 3, p. 42–54)

- (11) 2015 m. rugsėjo 25 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ patvirtinama, kad kova su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais yra būtina siekiant daugelio darnaus vystymosi tikslų, įskaitant tikslus, susijusius su taika, teisingumu ir tvirtomis institucijomis, skurdo mažinimu, ekonomikos augimu, sveikata, lyčių lygybe ir saugiais miestais. Todėl 16.4 darnaus vystymosi tikslu visos valstybės įsipareigojo gerokai sumažinti neteisėtus finansinius ir ginklų srautus;
- (12) 2018 m. gegužės 24 d. savo pristatytoje Nusiginklavimo darbotvarkėje „Mūsų bendros ateities užtikrinimas“ JT Generalinis sekretorius paragino spręsti perteklinio įprastinės ginkluotės kaupimo bei neteisėtos prekybos ja problema ir remti šalių lygmens požiūrį į šaulių ginklus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

I straipsnis

1. Siekiant įgyvendinti Sąjungos šaulių ir lengvųjų ginklų strategiją, šio sprendimo tikslas yra sumažinti riziką, susijusią su neteisėta prekyba ŠLG ir nekontroliuojamu jų plitimu Pietryčių Europos šalyse, į jas arba iš jų, pažeidžiančiais saugą ir saugumą, trukdant tvariam taikos kūrimui ir socialiniam bei ekonominiam vystymuisi, taip pat prisidedant prie tvarkos ardymo, kurstant terorizmą ir nusikalstamą smurtą ar vedant į konflikto atnaujinimą.
2. Pagal 1 dalį šio sprendimo tikslai yra šie:
 - a) sumažinti ŠLG platinimo ir netinkamo naudojimo Albanijos Respublikoje riziką;
 - b) remti Bosniją ir Hercegoviną mažinant saugumo ir saugos riziką, susijusią su ŠLG bei jų šaudmenų neteisėtu laikymu, netinkamu naudojimu ir neteisėta prekyba jais;
 - c) remti esamų Kosovo* policijos K-9 pajėgų stiprinimą ir jų tiesioginį indėlį į ŠLG, šaudmenų ir sprogmenų netinkamo naudojimo bei neteisėtos prekybos jais prevenciją, stabdymą ir tyrimą Vakarų Balkanuose;

* Šiame tekste visos nuorodos į Kosovą – teritoriją, institucijas ar gyventojus – turėtų būti aiškinamos visapusiškai laikantis Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1244.

- d) mažinti ginklų platinimo ir ŠLG netinkamo naudojimo Šiaurės Makedonijos Respublikoje riziką didinant Vidaus reikalų ministerijos ir kitų vyriausybinių organizacijų prevencijos, nustatymo, analizės ir tyrimo pajėgumus;
- e) sumažinti neplanuotų sprogimų šaudmenų vietose ir ŠLG/IŠA nukreipimo iš Juodkalnijos gynybos ministerijos saugyklų riziką;
- f) sumažinti saugos ir saugumo riziką, susijusią su neteisėtai laikomais ŠLG, piktnaudžiavimu teisėtais ŠLG ir neteisėta prekyba ŠLG Serbijoje;
- g) padėti ESBO veikloje dalyvaujančioms valstybėms geriau planuoti, įgyvendinti ir prireikus stiprinti savo įsipareigojimus kovoti su neteisėtu ŠLG/IŠA platinimu.

3. Projekto naudos gavėjai yra:

- a) Pietryčių Europos institucijos, turinčios įgaliojimus neteisėtos prekybos ŠLG ir IŠ prevencijos ir kovos su ja srityje ir atsakingos už tokią prevenciją ir kovą, būtent – ŠLG komisijos / valdybos, vidaus reikalų ministerijos ir teisėsaugos institucijos, pavyzdžiui, policija. Kitos į veiklą įsitraukiančios institucijos yra saugumo ministerijos, prokuratūros, teismai ir įkalinimo įstaigos Bosnijoje ir Hercegovinoje, taip pat Juodkalnijos gynybos ministerija. Serbijoje pagal projektą taip pat numatoma įsitraukti į veiklą pilietinės visuomenės organizacijas, nagrinėjančias ŠLG kontrolės klausimus (tiesioginiai naudos gavėjai);

- b) Pietryčių Europos jurisdikciją turinčių subjektų ir jų Europos kaimyninių šalių gyventojai, kuriems kyla pavojus dėl neteisėtų ŠLG ir IŠ naudojimo nusikalstamai veiklai, terorizmui ir smurtiniam netinkamam naudojimui (netiesioginiai naudos gavėjai);
 - c) Sąjungoje ir jos valstybėse narėse įgaliotos valdžios institucijos, kurioms naudingi griežtesnės ŠLG ir IŠ kontrolės pajėgumai Pietryčių Europoje, *inter alia*, pagrįsti geresniu keitimusi informacija, taip pat koordinavimo ir bendradarbiavimo priemonėmis, pavyzdžiui su neteisėtais ŠLG ir IŠ susijusios rizikos nustatymu, jų tyrimu ir atsekimu, nustatymu ir konfiskavimu (netiesioginiai naudos gavėjai).
4. Išsamus projekto aprašymas pateikiamas šio sprendimo priede.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą yra atsakingas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis).
2. 1 straipsnyje nurodyto projekto (toliau – projektas) techninį įgyvendinimą vykdo ESBO sekretoriatas.
3. ESBO sekretoriatas savo užduotis atlieka vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis sudaro būtinus susitarimus su ESBO sekretoriatu.

3 straipsnis

1. Sąjungos finansuojamam projektui įgyvendinti skiriama finansinė orientacinė suma yra EUR 4 208 827.
2. Išlaidos, finansuojamos iš 1 dalyje nustatytos orientacinės sumos, valdomos laikantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.
3. Komisija prižiūri, kad 1 dalyje nurodytos išlaidos būtų tinkamai valdomos. Tuo tikslu ji sudaro būtiną finansavimo susitarimą su ESBO sekretoriatu. Šiame finansavimo susitarime nustatoma, kad ESBO sekretoriatas turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, atitinkantį jo dydį.
4. 3 dalyje nurodytą finansavimo susitarimą Komisija stengiasi sudaryti kuo greičiau po šio sprendimo įsigaliojimo. Ji praneša Tarybai apie visus sunkumus to proceso metu ir finansavimo susitarimo sudarymo datą.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis praneša Tarybai apie šio sprendimo įgyvendinimą teikdamas reguliarias aprašomąsias ataskaitas, kurias parengia ESBO sekretoriatas. Remdamasi tomis ataskaitomis Taryba atlieka vertinimą.
2. Komisija teikia ataskaitas, susijusias su 1 straipsnyje nurodyto projekto finansiniais aspektais.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.
2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams po 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto finansavimo susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jis netenka galios praėjus šešiams mėnesiams po jo įsigaliojimo dienos, jei per tą laikotarpį susitarimas nesudaromas.

Priimta ...

Tarybos vardu

Pirmininkas
